НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 51-554-04-216
Дата: 12 / 06 2025 г.

14.11

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА 51-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

ДО
КОМИСИЯТА ПО ОКОЛНА СРЕДА
И ВОДИТЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл.79, ал.1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасям писмено предложение за изменение и допълнение на приетия на 05.06.2025г. на първо гласуване Закон за изменение и допълнение на Закона за чистотата на атмосферния въздух № 51-502-01-15, както следва:

1. **В § 9. в чл.27 се създават нови алинеи 12 и 13:**

(12) „В срок 14 дни от приемане на програма по алинея 1 компетентният орган оповестява акта по приемането чрез средствата за масово осведомяване, интернет страницата си и/или по друг подходящ начин. На същия ден компетентният орган публикува програмата на интернет страницата си.“

(13) Членовете на засегнатата общественост могат да обжалват решението по приемане на програма по алинея 1 по реда на Глава X, Раздел II на Административнопроцесуалния кодекс в едномесечен срок от оповестяването му.“

2. **Създава се нов § … както следва:**

В чл. 27а се създават нови алинеи 5 и 6:

(5) „В срок 14 дни от приемане на програма по алинея 1 компетентният орган оповестява акта по приемането чрез централните средства за масово осведомяване, интернет страницата си и/или по друг подходящ начин. На същия ден министърът на околната среда и водите публикува програмата на интернет страницата си.“

(6) „Членовете на засегнатата общественост могат да обжалват решението по приемане на програма по алинея 1 по реда на Глава X, Раздел II на Административнопроцесуалния кодекс в едномесечен срок от оповестяването му.“

3. **Създава се нов § … както следва:**

В чл. 30 се създават нови алинеи 4 и 5:

(4) „В срок 14 дни от приемане на план по алинея 1 компетентният орган оповестява акта по приемането чрез средствата за масово осведомяване, интернет страницата си и/или по друг подходящ начин. На същия ден компетентният орган публикува плана на интернет страницата си.“

(5) „Членовете на засегнатата общественост могат да обжалват решението по приемане на план по алинея 1 по реда на Глава X, Раздел II на Административнопроцесуалния кодекс в едномесечен срок от оповестяването му.“

4. Създава се нов § … както следва:

В § 1. от Допълнителни разпоредби се създава нова т. 49:

т. 49. „засегната общественост“ означава обществеността по т. 24 § 1 ЗООС, която е засегната или е вероятно да бъде засегната от процедурите по одобряване на планове и програми по реда на този закон или има интерес в тази връзка, включително екологичните неправителствени организации, създадени в съответствие с националното законодателство.

Вносители:

Татяна Сарафанова
Петър Кьосев
Деница Симеонова
Иванчо Монев
Васил Панев
Атанас Славов
Данчо Ожинов
Стела Николова
Надежда Йорданова
Ивайло Берчев
Андрей Цеков
Кристина Пенкова
Любен Иванов

МОТИВИ

България е сред държавите с най-замърсен въздух в Европа. През 2021 г. 157 преждевременни смъртни случая на 100 000 души в страната ни се причиняват от замърсяването на въздуха. За сравнение, средно в ЕС се отчитат 57 преждевременни смъртни случая на 100 000 души, със 100 по-малко отколкото в България. Замърсяването на въздуха води до високи икономическите загуби под формата за лечение на заболявания, пропуснати ползи и обезщетения за неработоспособност.

Програмите за качество на въздуха, национални и общински, както и оперативните планове са регулаторните инструменти, които определят мерките за намаляване на замърсяването на въздуха. Понастоящем съдилищата ни са установили трайна практика да отказват достъп до правосъдие до програмите за качество на въздуха, която стана причина за наказателна процедура срещу България.

Липсата на съдебен контрол е предпоставка програмите и плановете по ЗЧАВ да не постигат заложената им цел – качество на въздуха в съответствие с нормите за опазване на човешкото здраве. Това доведе до постоянно приемане на общински програми, макар по нормативна уредба тези актове да трябва да предвидят *„подходящи мерки, така че периодът на превишаване да бъде възможно най-кратък“* (чл. 27, ал. 5 ЗЧАВ), т.е. законодателството предвижда еднократно приемане на програма, чрез която да се постигнат нормите за чист въздух.

Достъпът до правосъдие е силен механизъм, който ще гарантира изработването на програми и планове в съответствие със законовите изисквания, а оттам и предприемане на ефективни мерки за справяне със замърсяването на въздуха.

По първото изречение в предложената в § 9 ЗИД ЗЧАВ № 51-502-01-15 редакция на чл. 27, ал. 11 ЗЧАВ.

Предложената от Министерския съвет редакция на чл. 27, ал. 11 ЧЗАВ няма да гарантира широк достъп до правосъдие в съответствие с правото на Европейския съюз и Конвенцията за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на взимане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда по няколко причини.

Наказателната процедура срещу България касае бариерите пред оспорването на планове за качество на въздуха по чл. 23 от Директива 2008/50/ЕО. В националното ни законодателство такива планове са както общинските програми по чл. 27 ЗЧАВ, така и националната програма по чл. 27а ЗЧАВ. Това налага в ЗЧАВ да се предвидят разпоредби за обжалваемост на общинските и националните програми, а не само на общинските такива, както предвижда предложението на Министерския съвет. На следващо място, Директива 2024/2881/ЕС, която следва да се транспонира до дек. 2026 г., предвижда обжалваемост и на оперативните планове по чл. 30 ЗЧАВ. Това налага въвеждане на съответните разпоредби в ЗЧАВ.

Предложената с § 9 на законопроект за изменение и допълнение на ЗЧАВ № 51-502-01-15 редакция оставя на съдебната практика да определи правната същност на програмите за качество на въздуха, а оттам сроковете и реда за обжалването им. Този

подход е формула за поредици от съдебни спорове и създаване на противоречива съдебна практика, с която наново могат да бъдат ограничени правата на гражданите. Чрез препратка към Глава X, Раздел II на Административнопроцесуалния кодекс, „Оспорване на общи административни актове“ предложната тук корекция определя реда и срока за оспорване на актовете. По този начин се защитават правата на засегнатите лица и се създава предвидимост и правна сигурност в процеса на оспорване. Създават се и гаранции за общините, че оспорването на програмите и плановете им няма да спира тяхното изпълнение.

По модела на Директива 2024/2881/ЕС се предлага въвеждане на дефиниция на понятието „засегната общественост“ за целите на ЗЧАВ. Така се определя кръга на лицата, които имат право да програмите и плановете.

Следва да отпаднат второто и третото изречение в предложената в § 9 ЗИД ЗЧАВ с № 51-502-01-15 редакция на чл. 27, ал. 11 ЗЧАВ.

Определянето на шестмесечен срок за приключване на съдебното производство поставя под риск установяването на обективната истина в процеса и постигане на обективно и справедливо съдебно решение. Създава се възможност за търсене на дисциплинирана отговорност на съдии. Този подход е неприемлив и подрива основите на съдебния процес. Той не гарантира бързо правосъдие, тъй като не адресира причините за забавянето – липса на вещи лица и лошо качество на експертизите и забавяне при въвеждането на електронни процеси.

Второто изречение на § 9 ЗИД ЗЧАВ е безпредметно и пример за лоша нормотворческа практика. Срокът за постановяване на съдебното решение е установен в чл. 172, ал. 1 АПК: *„Съдът постановява решение в едномесечен срок от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото.“* Ако се търси изменение е общото правило в АПК, това трябва да стане чрез промяна в процесуалния закон, а не в отделните специални закони.

ВНОСИТЕЛИ:

Татяна Султанова
Петър Ксосев
Хенрика Симеонова
Иванчо Иванов
Васил Панов
Атанас Славов
Ваньо Кожинов
Стела Николова
Младежа Мирчева

Иван Белчев

Андрей Чехов

Кристина Петкова

Любен Иванов